

Feiten en tips voor bestuurders

HOE PAK JE JEUGD- WERKLOOSHEID AAN?

01 Jongeren zijn vaak de eersten die door een economische crisis worden getroffen. Ze raken hun baan kwijt of hebben juist moeite met het vinden van werk. **We zien een trend dat de jeugdwerkloosheid tijdens een crisis snel en hoog oploopt tot twee keer het niveau van de gemiddelde werkloosheid.**

03 Als de FNV meer jongeren aan zich wil binden en relevant voor hen wil zijn, is het nodig om **goede voorwaarden af te spreken met werkgevers om zo de jeugdwerkloosheid terug te dringen.** Zo zorgen we ervoor dat jongeren nu en in de toekomst een betere startpositie op de arbeidsmarkt en een beter toekomstperspectief hebben.

02 Door de hoge jeugdwerkloosheid maakt een grote groep jongeren een slechte start op de arbeidsmarkt waar ze nog jarenlang last van kunnen hebben. Natuurlijk voor hun inkomenspositie, want **veel jongeren hebben nog geen WW-rechten opgebouwd of moeten werk accepteren onder hun opleidingsniveau.** Ook heeft het gevolgen voor het aangaan van relaties het stichten van een gezin.

WAT IS ER NODIG?

EEN STERKERE STARTPOSITIE OP DE ARBEIDSMARKT

Studenten, starters op de arbeidsmarkt en jonge vakmensen hebben een stevige basis en een goed toekomstperspectief nodig om te voorkomen dat ze langere tijd last blijven houden van de crisis. Het is daarom belangrijk dat de FNV voor hen goede voorwaarden in de cao's en andere sectorale regelingen afsprekt en hier ook over communiceert.

STARTERS OP DE ARBEIDSMARKT

- Voorkom misbruik waarbij jongeren een werkervaringsplek wordt aangeboden zonder salaris. Dit is een vorm van werken zonder loon. Zet in op een volwaardige startersbaan met cao-loon! Zet tijdelijke coronabanen tegen het wettelijke minimumloon ook niet in als een volwaardige startersbaan!
- Haal, als dit mogelijk is, de jeugdlonen uit de cao. Starters vanaf 18 jaar hebben recht op tenminste een volwassen minimumloon of, nog beter, een vakvolwassen loon. Check voor tijdelijke 'opleidingsschalen' het cao handboek.
- Flexwerkers krijgen over het algemeen geen toegang tot scholing, terwijl dit toch een belang-rijke voorwaarde is voor een goede startpositie op de arbeidsmarkt. Neem voorwaarden op in de cao dat ook zij aan functiegerichte en algemene scholing kunnen deelnemen.
- Maak afspraken in de cao over doorstroom naar vast werk. Zie het cao handboek voor voorbeelden.

SCHOLIEREN EN STUDENTEN

- Het aantal aangeboden stages/leerbanen wordt tijdens een recessie snel lager. Zorg voor voldoende en kwalitatief goede stages/leerbanen waarmee scholieren/studenten hun werkervaring en professioneel netwerk kunnen vergroten. MBO-stages moeten erkend worden als leerbedrijf door de SBB.
- Neem in de cao de stagevergoeding en het recht op begeleiding op. De hoogte van de stagevergoeding is afhankelijk van o.a. de opleiding en werkervaring. Zie ook de stagemonitor en het cao handboek.
- Schaf aparte loonschalen voor vakantiewerkers en oproepkrachten in de cao af. Gelijk loon voor gelijk werk!

JONGE VAKMENSEN TOT 35 JAAR

- Jonge vakmensen lopen een hoger risico op burn-out-klachten en uitval dan andere leeftijdsgroepen. Het is belangrijk dat jongeren zich open kunnen uitspreken over de werkdruk. De OR kan een flexstrategie voorstellen waarbij handvatten worden ontwikkeld om werkdruk en flexwerk te kunnen beïnvloeden. Dit versterkt ook de zeggenschap van jonge vakmensen over voor hen belangrijke issues in hun loopbaan.
- Scholing- en doorstroommogelijkheden zijn ook voor deze doelgroep belangrijk voor een goede startpositie op de arbeidsmarkt.
- Spreek een generatiepact af zodat jonge vakmensen kunnen doorstromen doordat oudere werknemers minder gaan werken. Jonge vakmensen en ervaren medewerkers werken op deze manier samen en delen kennis en ervaring uit.

WAT IS DE SITUATIE

Het aantal jongeren onder de 25 jaar dat in 2020 werkloos raakte, is gigantisch gestegen van 6,3% in februari naar bijna 11,3% in augustus 2020. Zij hebben vaak beperkte WW-rechten opgebouwd en ontvangen daarom ook maar voor korte tijd een WW-uitkering.

Onder jongeren zonder een startkwalificatie, met een migratieachtergrond of een arbeidsbeperking is de werkloosheid doorgaans het dubbele vergeleken met andere groepen. Zij vormen een zeer kwetsbare groep, hebben nog minder gemakkelijk toegang tot werk en vaak een beperkt vangnet om op terug te vallen.

CORONACRISIS

Deze coronacrisis is anders dan we in het verleden hebben gezien. Deze crisis heeft namelijk grote gevolgen voor de banenmarkt. Enkele sectoren, waaronder de horeca, zijn zwaar getroffen door de coronamaatregelen. In andere sectoren zien we daarentegen weer een ongekende groei en een grote vraag naar personeel. Op de korte termijn ontstaat er daardoor een mismatch. Vaardigheden van werkzoekenden zullen minder goed aansluiten bij openstaande vacatures.

Veel jongeren werken met een flexibel dienstverband en lopen daardoor meer risico om hun baan te verliezen in tijden van economische tegenslag. Ze hebben een zwakke onderhandelingspositie om een vast contract af te dwingen, omdat ze bijvoorbeeld gemakkelijk te vervangen zijn door hun werkgever.

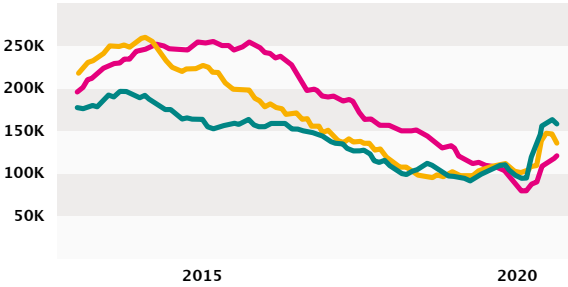
Jongeren van 25 tot 34 jaar ervaren steeds vaker burn-out klachten. In 2018 is dat aantal zelfs gestegen tot 21 procent. Dat is één op de vijf! In de categorie jongeren van 15-24 jaar is het percentage ondertussen ook opgelopen tot 13 procent. Uit recent onderzoek blijkt dat de onzekerheid over hun loopbaan (perspectief) toeneemt door de flexibilisering van de arbeidsmarkt en daarmee stijgt ook de behoefte zich te bewijzen. Daarnaast is er vaak een slechte balans tussen hoge werkeisen en onvoldoende hulpbronnen op het werk. Al deze factoren verhogen het risico op een burn-out.

LANGDURIG IMPACT JEUGDWERKLOOSHEID

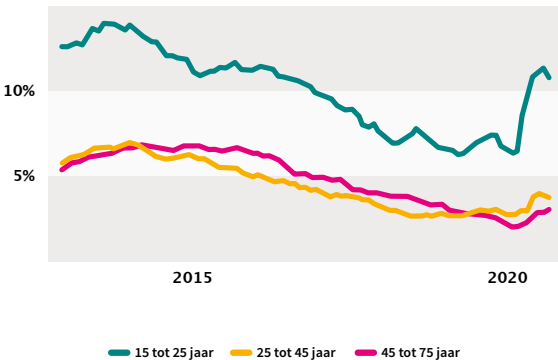
Jongeren die nu werkloos raken en studenten die net afstuderen en werk zoeken, ondervinden waarschijnlijk nog jarenlang nadelen van de crisis. Ze hebben minder kans op een baan en als ze al werk vinden dan is dat steeds vaker een baan met een flexibel contract, beneden hun niveau en met een lager salaris. Dit zogeheten littekeneffect leidt tot langdurige onzekerheid over hun arbeidsmarktpositie en levensloop. Studenten die nog met hun opleiding bezig zijn, vinden lastiger een stage- of leerplaats.

Voor al twintigers stellen hierdoor mijlpalen in hun leven uit. Ze gaan later het huis uit, gaan later samenwonen of krijgen later kinderen, volgen langer onderwijs en hebben minder snel een vaste baan of een woonhuis. Dat komt deels ook door economische factoren die het moeilijker maken om een (vaste) baan te vinden.

WERKLOZE BEROEPSBEVOLKING NAAR LEEFTIJDGROEP

WERKLOOSHEIDSPERCENTAGE NAAR LEEFTIJDGROEP

FLEXIBEL

Leeftijd

15-25 jaar	49%
25-55 jaar	33%
45+ jaar	19%

Geslacht

Opleiding

Laag	30%
Middelbaar	42%
Hoog	29%

Totaaloverzicht voor vaste en flexibele contracten en zelfstandigen (EBB, 2020 3e kwartaal)